

Bediüzzaman ve müsbet hareket

Bediüzzaman'ın müsbet hareket çerçevesinde sivil itaatsizliğe kazandırdığı prensip ve formüller gerçekten harikadır. Herbirisi hem üstün formüllerdir, hem de hâlen güncelliğini devam ettiriyor. Bazılarını şöyle maddeleştirebiliriz:

* Müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek. Yani, Allah'ın rızasını düşünerek sırf iman hizmetini yapmaktır.1

* Müstebit, diktatör, insan hak ve hürriyetlerini reddeden rejimle barışmamak gerektiğini söyleyen Bediüzzaman, meseleyi şöyle açar:

Bu rejimi reddetmek ne vazifemizdir, ne de kuvvetimiz var. Ve ne de düşünüyoruz ve ne de Risale-i Nur izin veriyor. Fakat biz kabul etmiyoruz, amel etmiyoruz, istemiyoruz. Red başka, kabul etmemek başkadır, amel etmemek daha başkadır... Risâle-i Nur'un şakirtlerinden en müthiş bir muhalif, rejim müessesesini tel'in de etse, bilfiil idareye ilişmese, onun mefkûresine kanunen ilişilmez. Fikir ve vicdan hürriyeti onları temize çıkarır.2

* Siyasî literatürde, demokrasinin temel esaslarına aykırı olmamak şartıyla laiklik, devletin her türlü inanç, düşünce karşısında tarafsız kalmasıydı. Jakoben laikliğe sahip çıkmayan Bediüzzaman, lâik cumhuriyeti ise, dini dünyadan ayıran, dini reddetmeyen, ancak, dinsiz olmayan, dine tarafsız kalan bir sistem olarak kabul eder. Cumhuriyetin laik mânâsı da bîtaraf (tarafsız) kalmak, yâni hürriyet-i vicdân düstûruyla dinsizlere ve sefahetçilere ilişilmediği gibi, dindarlara ve takvacılara da ilişilmez bir hükûmet telâkki eder.3 Ancak, ona göre, bu devlet, sosyal bir olgu gereği fitraten dindar olan milleti yönetmek için elbette dindarlığa taraftar olması ve teşvik etmesi gerekir. Hem madem, laik cumhuriyet, prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensibiyle dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahaneler ile ilişmemeli.4 Bediüzzaman, tek partili devreleri de, “laiklik dinsizlik olarak tatbik edildi”5, “Dinsizlik laiklikten istifade ile kuvvet buldu”6 sözleriyle eleştirir.

* Bir şahısın kendi namına hazm-ı nefis edebileceğini (kendisini yerebileceğini), tefahur edemeyeceğini (övünemeyeceğini); millet (ve cemaat) namına ise tefahur edebileceğini (gurur duyabileceğini), fakat hazm-ı nefis edemeyeceğini ifade eder.7

* Hayat, vahdet ve ittihadın (birlik ve beraberliğin) neticesidir. İmtizaçkârâne ittihad (uyum içinde birlik) gittiği vakit, mânevî hayat da gider. Tesanüd bozulsa cemaatin tadı kaçır.8

* Cüz'î hukuku (basit, küçük hakları), hatta hayatı, haysiyeti ve dünyevî mutluluğu kuvvetli rabita olan güçbirliği için fedâ etmek. Ve tartışmalı mevzularda meşveret etmek.9 Yani, fikir birliğine varmak için, çoğunluğun görüşünü benimsemek.

* Asâyişe (sosyal düzene) zarar verecek hareketlerden kaçınmak.10 Bütün kuvvetiyle milleti anarşilikten muhafaza ve

emniyet ve âsâyişi temin etmek için çalışmak.

* Kur'an'ın, "Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenemez"11 âyeti sırımca, yani "suçların şahsiliği" prensibince, dahilde asla güç, şiddet kullanmamak.12

Dipnotlar: 1-Emirdağ Lâhikası, s. 455. 2-Kastamonu Lâhikası, s. 206. 3-Tarihçe-i Hayat, s. 187, 332.; 4-Age, s. 194. 5-Tarihçe-i Hayat, s. 195.; 6-Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 97. 7-Sünûhat, s. 20. 8-Barla Lâhikası, s. 87. 9-Kastamonu Lâhikası, s. 181.; 10-Şualar, s. 429. 11-Kur'an, En'am, 164. 12-Emirdağ Lâhikası, s. 455.